

GYŰJTŐ: KNEZT ANIT

GYŰJTÉS IDEJE:

TART.: SOMOGY MEGYE GAZDASÁGTÖRTÉNETÉRŐL

3 lap

FÖLDRAZSI MUTATÓ: SOMOGY MEGYE

SÁK-MUTATÓ.. VI.
VII.

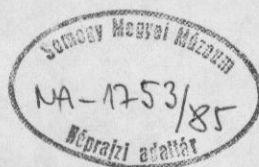
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRŰZET

ÁTVEZETVE A MA-181/85-ÖS TÉTELE ALÓL.

Somogy megye népének a XIX. századra kialakult etnikai arculatát nagy mértékben meghatározták azok a gazdasági, társadalmi, demográfiai változások, melyek a török kiűzését követően a XVIII. században végbementek.

A régi lakosság megmaradt, elég jelentős része saját földje, faluja területén folyamatosan vészeltte át a nehéz időköt, mások a környéken, védettebb helyeken húzták meg magukat, s a harcok elültével visszaköltöztek. A század folyamán ezek a helybenmaradottak segítették leginkább elő a megye paraszti hagyományainak továbbvitelét, hiszen a török idők után az élet újraindulásánál a helyi lehetőségeket ők ismerték.

Nagy volt a megyén belül a vándorlás aránya, melynek iránya délről északra mutatott. Az elnéptelenedett falvakba már a XVIII. század elejétől megindultak a betelepítések. Magyarok elsősorban a környező megyékből kerültek ide, horvátok és horvátországi u.n. "tótországi" magyarok is jöttek a drávántuli területekről elsősorban Lakócsa környékére Babócsa környékére és a Nagyberék falvaiba. Németek nem közvetlenül Németországból érkeztek, hanem már Tolnából, Barányából, Veszprém megyéből, ahol nem találták meg számításukat. A beköltözők családonként egyénenként is jöttek, de csoportosan is földesuri telepítések eredményeként.

A jobbágygazdálkodást ebben az időben a főként legeltetésen alapuló, ezt kezdetleges rétműveléssel kiegészítő állattartás elsődlegessége, a szegényes szemtermelés szintjén lévő földművelés jellemezte.

A két-és három nyomásos gazdálkodás is azt szolgálta, hogy az állattartásnak és a földművelésnek ez az aránya viszonylagos egyensulya fennmaradhaasson.

A megye területének nagy részét erdő takarta. Erdők irtásával növelték a meglévő szántó területét, ültettek szőlőket . Ugyancsak az erdők adták mind az uradalmak, mind a jobbágyok állatai számára a legelők jelentős részét is. De már a XVIII. században is akadtak községek melyek sem korábban sem később nem rendelkeztek erdővel.

Igy ha épület-fához , szerszámnyélnek valóhoz , butor alapanyaghoz akartak jutni, erdőirtást, erdőmunkát vállaltak más községeknél vagy uradalmakban.

Mindezekhez a somogyi erdők elsőrendű alapanyagot nyújtottak: keményfát/tölgy, bükk, sm/, félkeményfát/ vadgyümölcs illetve gyümölcsfák/.

A díszes fafaragásokhoz értettek ács, bognár, asztalos mesterek , de az ügyesebb jukhá parasztek és pásztorok is.

A megye utjai az év nagyobb részében járhatatlanok voltak . A legfontosabb piacokat / Kanizsa, Veszprém/ alig érték el termékeikkel a somogyi gazdálkodók.

Ezt próbálták ellensúlyozni a XVIII. XIX. század folyamán a nagyobb lakosságu és hosszú ideig mezővárosként számon tartott helységek , mint Karád, Törökkoppány, Buzsák, Berzence, Darány.

Ezek az egykori mezővárosok kisebb körzetükben kisjelentőségű vásáraikkal , a környéket is ellátó spæk iparosaikkal és háziiparosaikkal, a környékbe kiáramló munkaerő-

feleslegeikkel a hagyományok fenntartásában, a technikai változtatásokban és az újítások átvételében is jelentős szerepet játszottak.

A környék hagyományai , termelési tapasztalatait átvették és összegezték , de vissza is sugározták.

Már a XIX.század elejétől , de méginkább a jobbágyfelszabadítás idején nyomonkísérhető a megye egyes tájain a gazdasági változások meggyorsulása / Siómente, Balaton környéke , Külső Somogy a legkésőbb a Kaposmente/.

Más vidékek ezzel szemben hagyományörzésükkel tűnnek ki mind a gazdálkodás , mind a fogyasztási igények, mind a népköltészet , szokások stb. területein/Zseliz, Belső Somogy , Kisbalaton, Nagyberék, Drávamente/

A népi kultúra nem minden területén egyforma a különböző rétegek ragaszkodása a múlt adottságaihoz. A szövésfonás , vászon ruházat készítésének , használatának tekintetében kiemelkedő szerepe volt még a XX. század elején is a zselici és belső-somogyi jómódu református családoknak. A legrégebbi faragási technikákat , motívumokat a pásztorok őrizték legtovább.

A népköltészet kincsei viszont a legszegényebb családok , napszámosok , pásztorok számára nyújtották legtovább a vigasztalást.

